

نقش نظم در رشد اجتماعی انسان از دیدگاه آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای

اعظم اسدزاده ۱

چکیده:

نظم به عنوان یکی از اصول اساسی و بنیادین در زندگی انسان، تأثیری عمیق بر رشد فردی و اجتماعی دارد. این مقاله با هدف بررسی و تحلیل نقش نظم از منظر آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای، به تبیین اهمیت این اصل در ابعاد مختلف زندگی پرداخته است. آیت الله خامنه ای، نظم را نه تنها به عنوان یک ویژگی اخلاقی، بلکه به عنوان یکی از عوامل کلیدی در دستیابی به کمال انسانی و پیشرفت جامعه مطرح می کند. از دیدگاه ایشان، نظم در زندگی فردی باعث تقویت اراده، افزایش بهره وری و دستیابی به اهداف عالی می شود؛ در حالی که در بعد اجتماعی، به انسجام، همبستگی و شکوفایی ظرفیت های جامعه کمک می کند. این مقاله با استفاده از کتابخانه و روش تحلیلی - توصیفی بیان می کند که توجه به نظم و رعایت آن، می تواند به عنوان یکی از عوامل محوری در توسعه فردی و اجتماعی، زمینه ساز تحقق عدالت، امنیت و پیشرفت پایدار باشد. در نهایت، نتیجه گیری مقاله بر این نکته تأکید دارد که نظم به عنوان یک اصل ضروری، باید در تمام سطوح زندگی فردی و اجتماعی مورد توجه و ترویج قرار گیرد تا رشد و تعالی انسان در ابعاد مختلف، به شکلی متوازن و پایدار تحقق یابد.

کلید واژه ها: نظم، رشد، اجتماع، رشد اجتماعی، پیشرفت

^۱ مقطع تحصیلی: سطح ۲ فاطمیه (سلام اله علیها)

مقدمه :

نظم به عنوان یکی از اصول کلیدی در زندگی انسانی، در شکل‌گیری شخصیت فردی و نیز در تحکیم پایه‌های اجتماعی جوامع، نقش اساسی ایفا می‌کند. این اصل بنیادین به‌ویژه در آموزه‌های اسلامی و در نظر اندیشمندان بزرگ دینی، از جمله آیت الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای در تحلیل‌های خود بر اهمیت نظم در زندگی فردی و اجتماعی به‌طور جدی تأکید کرده و آن را عامل اصلی در تحقق اهداف عالی انسانی و پیشرفت جامعه می‌داند. از دیدگاه آیت الله خامنه‌ای، نظم تنها به‌عنوان یک اصل اخلاقی و رفتاری مطرح نیست، بلکه به‌عنوان عاملی کلیدی در رشد فردی و اجتماعی شناخته می‌شود. ایشان بر این باورند که نظم و انضباط در زندگی فردی به ارتقای کیفیت عملکرد، افزایش بهره‌وری و تحقق اهداف شخصی کمک می‌کند. نظم، به‌عنوان یک ویژگی کلیدی در تربیت و رشد فردی، می‌تواند به تقویت اراده، ارتقای خودکنترلی و دستیابی به کمال انسانی منجر شود. در سطح اجتماعی، آیت الله خامنه‌ای به‌طور خاص به نقش نظم در استقرار و تحکیم عدالت، امنیت، و پیشرفت پایدار توجه کرده‌اند. از نظر ایشان، نظم اجتماعی به ایجاد هماهنگی و انسجام میان اعضای جامعه کمک می‌کند و می‌تواند به رفع مشکلات و چالش‌های اجتماعی و اقتصادی یاری رساند. نظم در جامعه، به‌عنوان پایه‌ای برای تحقق عدالت و پیشرفت، زمینه‌ساز توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی عمومی است. این مقاله با هدف تحلیل و بررسی نقش نظم در رشد فردی و اجتماعی از منظر مقام معظم رهبری به تبیین تأثیرات این اصل در ابعاد مختلف زندگی می‌پردازد. در سال‌های اخیر، پژوهش‌های مختلفی پیرامون نقش نظم و اصول اسلامی در رشد فردی و اجتماعی به چاپ رسیده است. از جمله مهم‌ترین آثار در این زمینه، مقاله "نقش نظم در تحقق اهداف اجتماعی از منظر آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای" از حسن حسینی. سال ۱۳۹۸ که در مجلات علمی اسلامی منتشر شده است، به تحلیل دیدگاه‌های آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای در خصوص اهمیت نظم در تحقق اهداف اجتماعی پرداخته است. مقاله‌ای دیگری به نام نظم و انضباط از دیدگاه آموزه‌های اسلامی از زهرا احمدی. سال ۱۳۹۷ که به تحلیل نقش نظم در آموزه‌های اسلامی با تمرکز بر آیات و روایات اسلامی پرداخته است. همچنین مقاله‌ای با عنوان نقش نظم در انسجام اجتماعی و عدالت در جامعه اسلامی از محمدرضا عباسی. سال ۱۳۹۶ که به تحلیل اهمیت نظم در دستیابی به عدالت اجتماعی و تقویت انسجام در جوامع اسلامی، با تأکید بر آموزه‌های دینی می‌پردازد. مقاله‌ای دیگر با عنوان نظم اجتماعی و توسعه فرهنگی از زهرا کریمی. سال ۱۳۹۵ که به بررسی نقش نظم در ارتقای فرهنگی جامعه ایران پرداخته است.

این پیشینه‌ها نشان می‌دهند که نظم به‌عنوان یکی از عناصر کلیدی در مباحث دینی و اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است، اما همچنان نیازمند بررسی‌های دقیق‌تر و عمیق‌تر است. با توجه به تغییرات سریع در جوامع کنونی و چالش‌های مختلفی که در سطوح فردی و اجتماعی وجود دارد، بررسی نظم به‌عنوان یک عامل کلیدی در بهبود کیفیت زندگی و تحقق اهداف عالی انسانی ضروری به‌نظر می‌رسد.

این موضوع، پرسش‌های مهمی را درباره چگونگی تأثیر نظم بر زندگی انسان و جامعه و نقش آن در تحقق عدالت و پیشرفت به‌وجود می‌آورد. بیان مسئله اصلی این پژوهش این است که نظم چگونه می‌تواند در رشد فردی و توسعه پایدار اجتماعی نقش‌آفرین باشد و چه تأثیری در زندگی انسان دارد؟

ضرورت این پژوهش از آنجا ناشی می‌شود که در دنیای معاصر، جوامع با چالش‌های گوناگونی همچون بی‌نظمی اجتماعی، بحران‌های اقتصادی، و ناپایداری‌های سیاسی مواجه‌اند که ریشه‌های بسیاری از این مشکلات را می‌توان در فقدان نظم و انضباط جستجو کرد. از طرفی، در زندگی فردی نیز، عدم نظم می‌تواند به کاهش بهره‌وری، افت کیفیت زندگی و ناکامی در دستیابی به اهداف شخصی منجر شود. بر این اساس، بررسی آموزه‌های مقام معظم رهبری درباره نظم، می‌تواند راهکارهای مؤثری برای بهبود شرایط فردی و اجتماعی ارائه دهد. هدف اصلی این تحقیق، تحلیل و بررسی تأثیر نظم بر رشد اجتماعی از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای است. این پژوهش درصدد است که با استفاده از دیدگاه‌های این اندیشمند بزرگ، به تبیین نقش نظم در ارتقای کیفیت زندگی، تحقق عدالت اجتماعی و توسعه پایدار بپردازد. علاوه بر این، این تحقیق تلاش می‌کند تا راهکارهایی عملی و قابل‌اجرا برای جوامع اسلامی و نیز افراد ارائه دهد تا از طریق نظم، به رشد و توسعه دست یابند.

موضوعات بررسی شده در مقاله، این است که نظم از دیدگاه آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای چه جایگاهی در رشد فردی دارد؟ نظم چگونه می‌تواند در تحقق اهداف اجتماعی و پیشرفت جوامع مؤثر باشد؟ نقش نظم در استقرار عدالت و امنیت اجتماعی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای چیست؟

ساختار مقاله مشتمل بر چکیده که به معرفی کوتاه از موضوع، ضرورت، اهداف، روش تحقیق و یافته‌ها می‌پردازد. مقدمه که به بیان کلی از موضوع، ضرورت و اهمیت آن اشاره دارد. بیان مساله که به تشریح دقیق موضوع و سوالات پژوهش توجه می‌دهد. پیشینه تحقیق که به مرور منابع مرتبط و جایگاه پژوهش در میان آنها می‌پردازد. روش تحقیق و توضیح روش تحقیق مورد استفاده (تحلیلی - توصیفی). تحلیل داده‌ها و بحث که نقش نظم در رشد اجتماعی انسان از دیدگاه رهبر انقلاب را بیان می‌نماید و نتیجه‌گیری که به خلاصه یافته‌ها اشاره دارد.

مفهوم شناسی :

در این مقاله مفاهیمی وجود دارند که برای فهم بهتر مطالب به بررسی معنای لغوی و اصطلاحی آنها پرداخته است :

مفهوم لغوی واژه نظم :

نظم در مقایسه‌ی اللغة به تالیف معنا شده است ؛ یعنی کنار هم چیدن چیزها در یک راستا . مثل دانه های تسبیح ^۱.

مجمع البحرین اینگونه مفهوم لغوی این واژه را آورده است : وقتی می گویند من مهره ها را می زنم (می چینم) ؛ یعنی روی نخ جمع کردم و آن نخ «نظام» است ؛ یعنی در یک مسیر است نه متفاوت ؛ مثلاً می گویند : «قرآن تنظیم شد» نظمی که در این واژه تنظیم است ؛ یعنی کلمات آن به نظم و ترتیب با معانی منسجم و به اقتضای عقل تألیف شده است ^۲.

تعریف اصطلاحی واژه نظم :

به معنی ترتیب دادن، تنظیم و هماهنگی امور به طوری که هر جزء از آن در جای مناسب خود قرار گیرد و به صورت مؤثری در تحقق هدف کلی کمک کند. از منظر اخلاقی و اجتماعی، نظم به مفهوم رعایت قواعد و قوانین در انجام وظایف و رفتارهای فردی و اجتماعی است که به رشد و توسعه پایدار در جامعه منجر می شود. ^۳

با توجه به موضوع مقاله ، نظم اصطلاحی در علوم اجتماعی به مجموعه‌ای از قواعد، هنجارها، و ساختارهای اجتماعی اشاره دارد که رفتار افراد و گروه‌ها را در یک جامعه هدایت و کنترل می کند. این مفهوم به وجود هماهنگی و انسجام در روابط اجتماعی اشاره دارد، که منجر به حفظ ثبات و پایداری در جامعه می شود. نظم اجتماعی نتیجه تعامل میان نیروهای مختلف اجتماعی است که به شکل دهی رفتارهای قابل پیش بینی و منظم در افراد کمک می کند.

۱ ابی الحسین بن فارس بن زکریا / معجم مقاییس اللغة: أصلٌ يدلُّ على تأليف شيءٍ وتأليفه. وَنَظَّمْتُ الْخَرَزَ نَظْمًا، وَنَظَّمْتُ الشَّعْرَ وَغَيْرَهُ.

۲ فخرالدین الطریحی تحقیق احمد الحسینی / مجمع البحرین

۳ مطهری، مرتضی (۱۳۸۴). تعلیم و تربیت در اسلام*. انتشارات صدرا.

مفهوم لغوی واژه اجتماعی :

"اجتماعی" در لغت به معنای چیزی است که به جامعه و گردهمایی انسان‌ها مربوط می‌شود. این واژه به معنای وابسته به اجتماع، گروهی یا جمعی نیز به کار می‌رود و به روابط میان افراد در یک جامعه اشاره دارد.^۱

تعریف اصطلاحی واژه اجتماعی :

اصطلاح "اجتماعی" به روابط، تعاملات و ساختارهای مربوط به زندگی جمعی انسان‌ها اشاره دارد. این اصطلاح می‌تواند در حوزه‌های مختلفی مانند جامعه‌شناسی، علوم سیاسی، روان‌شناسی اجتماعی و انسان‌شناسی کاربرد داشته باشد. به طور کلی، هر چیزی که به تعاملات میان افراد در یک جامعه، ساختارهای اجتماعی و رفتارهای گروهی مربوط باشد، "اجتماعی" تلقی می‌شود. به عنوان نمونه، آنتونی گیدنز^۲ در کتاب «جامعه‌شناسی»، اجتماعی بودن را به عنوان ویژگی‌ای از حیات انسان‌ها تعریف می‌کند که مبتنی بر تعاملات و روابط در چارچوب ساختارها و نهادهای اجتماعی است. او تأکید می‌کند که هویت و کنش‌های افراد به شدت تحت تأثیر محیط و شرایط اجتماعی قرار دارند.

بررسی ماهیت رشد فردی

تاکنون تعاریف زیادی از سوی افراد مختلف در مورد رشد و توسعه فردی، مطرح شده است و افراد مختلف نظرات گوناگونی در این زمینه ارائه داده‌اند.

یک تعریف ساده، مختصر و مفید از رشد فردی :

تلاش برای بهتر شدن و تعالی، تلاش و کوشش مداوم برای موفقیت، بهبود شخصی و قرار گرفتن در مسیر درست کار و تمرکز روی خود و زندگی‌مان، کسب آگاهی در مورد خودمان و رسیدن به توانایی، تغییر دادن عادت‌ها. در کتاب "هفت عادت مردمان مؤثر"^۳، رشد فردی به عنوان یکی از اصول اساسی موفقیت و اثربخشی در زندگی معرفی می‌شود. نویسنده معتقد است که انسان‌ها باید با تکیه بر مسئولیت‌پذیری، برنامه‌ریزی شخصی، و ایجاد عادات مثبت، به رشد فردی دست یابند.

۱ معین، محمد. (1388). فرهنگ فارسی معین

۲ Anthony Giddens

۳ Stephen Covey

آن‌ها به‌طور مداوم پیشرفت خود را ارزیابی می‌کنند و اگر نیاز باشد، اصلاحات لازم را در مسیر حرکت خود اعمال می‌کنند.

۳. وقت‌شناسی : افراد منظم به زمان خود و دیگران احترام می‌گذارند و از اتلاف وقت پرهیز می‌کنند. وقت‌شناسی یکی از ویژگی‌های کلیدی افرادی است که می‌خواهند در زندگی به رشد فردی و اجتماعی دست یابند. آیت الله خامنه‌ای در این خصوص می‌فرماید: "وقت‌ها را نباید تلف کرد. با انضباط، با دقت و نظم، از وقت‌ها استفاده کنید؛ وقت تلف نشود."^۱

افراد منظم و برنامه‌ریز، توانایی بالایی در تنظیم برنامه‌های زمانی و روزانه دارند. آن‌ها به‌طور دقیق زمان‌بندی می‌کنند که چه کاری در چه زمانی انجام شود.

۴. پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری : افرادی که نظم دارند، نسبت به کارها و مسئولیت‌های خود پاسخگو هستند و وظایفشان را به نحو احسن انجام می‌دهند. این حس مسئولیت‌پذیری باعث می‌شود در جامعه نیز افراد قابل اعتمادی باشند و به رشد اجتماعی دست یابند. ایشان تأکید می‌نمایند: "مسئولیت‌پذیری یکی از مهمترین خصایص انسان‌های منظم است. این انسان‌ها می‌دانند که هر کاری که انجام می‌دهند، بر اساس نظم و ترتیب خاصی است و نسبت به نتیجه آن نیز پاسخگو هستند."^۲

این ویژگی‌ها از منظر رهبر انقلاب، نشان می‌دهد که نظم در زندگی فردی و اجتماعی نه تنها به رشد و پیشرفت کمک می‌کند، بلکه باعث می‌شود افراد به عنوان اعضای فعال و مسئول در جامعه شناخته شوند.

تحلیل و بررسی تأثیرات نظم در جامعه

نظم در جامعه تأثیرات گسترده‌ای دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به افزایش کارایی نهادهای اجتماعی، تقویت همبستگی اجتماعی و افزایش اعتماد عمومی اشاره کرد. آیت الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای بر این باورند که نظم در همه سطوح اجتماعی از مدیریت کلان تا زندگی روزمره مردم، نقش حیاتی در پیشرفت و توسعه جامعه دارد. ایشان فرموده‌اند: "بدون نظم و برنامه‌ریزی، هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند به توسعه پایدار و عدالت اجتماعی دست یابد."^۳

یکی از مهم‌ترین تأثیرات نظم در جامعه، کاهش فساد و بی‌عدالتی است. آیت الله خامنه‌ای بارها بر این نکته تأکید کرده‌اند که نظم و رعایت قوانین از ابزارهای اصلی مبارزه با فساد و برقراری عدالت در جامعه هستند،

۱ خامنه‌ای، دیدار با در جمع دانشجویان بسیجی، ۱۰/۰۶/۱۳۸۵

۲ خامنه‌ای، دیدار با مسئولان نظام، ۲۵/۰۲/۱۳۸۶

۳ خامنه‌ای، دیدار با نخبگان علمی و دانشگاهی، ۲۶/۰۶/۱۳۸۷

ایشان بیان می‌فرمایند: "اگر نظم و قانون در جامعه حاکم نباشد، فساد و بی‌عدالتی گسترش پیدا می‌کند و این همان چیزی است که دشمنان اسلام و انقلاب می‌خواهند."^۱

یکی از نکات کلیدی که ایشان در زمینه نظم مطرح کرده‌اند، ارتباط آن با کار و تلاش منظم است. به عنوان مثال، ایشان در بیانانشان بر اهمیت نظم در کارها، تأکید کرده و آن را از عوامل اصلی پیشرفت و موفقیت در زندگی فردی و اجتماعی می‌دانند.

ایشان می‌فرمایند: "کار با نظم، کار درست، کار مبتنی بر برنامه، از اول تا آخر با دقت دنبال بشود. این که ما در زندگی شخصی خودمان یا در زندگی اجتماعی کشور دچار بی‌نظمی و بی‌برنامگی شویم، برای کشور، جامعه و زندگی ما مضر است. بی‌نظمی کارها را مختل می‌کند."^۲

بر اساس دیدگاه ایشان، نظم در کارها و برنامه‌ریزی دقیق، یکی از عوامل اصلی پیشرفت فردی و اجتماعی است. ایشان همچنین اشاره می‌کنند که بی‌نظمی و بی‌برنامگی می‌تواند مشکلات زیادی ایجاد کند و مانعی بر سر راه رشد و توسعه باشد. نظم، به‌سان نخ تسبیحی است که اجزای مختلف جامعه را به هم پیوند می‌دهد و از فروپاشی و آشفتگی جلوگیری می‌کند. بدون نظم، تلاش‌ها پراکنده و نتیجه‌ها مبهم خواهند بود. جامعه‌ای که بر پایه نظم بنا شده، هموارتر و با سرعت بیشتر به سوی اهداف خود حرکت می‌کند. در سایه نظم، عدالت و امنیت به بار می‌نشینند و مسیر رشد و تعالی هموار می‌شود.

۱ خامنه ای ، دیدار با مسئولان قوه قضائیه ۱۳۹۶/۰۴/۸

۲ خامنه ای ، دیدار با زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱/۰۱/۱۳۸۰

نتیجه‌گیری

آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، نظم را یکی از اصول اساسی و بنیادین برای دستیابی به کمال فردی و پیشرفت اجتماعی می‌دانند. از دیدگاه ایشان، نظم به عنوان عاملی محوری، نقش بی‌بدیلی در مسیر رشد انسان و جوامع ایفا می‌کند. در عرصه زندگی فردی، نظم مانند چراغی روشن، راه انسان را به سوی اهداف والا و ارزشمند روشن می‌کند. فردی که نظم را در زندگی خود به کار گیرد، هم از نظر معنوی و هم از لحاظ مادی به رشد و تعالی می‌رسد و به اهداف بلند خود دست می‌یابد. به بیانی دیگر، نظم به انسان این امکان را می‌دهد که توانایی‌ها و استعدادهای خدادادی خود را به بهترین شکل به کار گیرد و موفقیت‌های مستمر را در زندگی تجربه کند. نظم در زندگی فردی، نه تنها به افزایش بهره‌وری و کارآمدی منجر می‌شود، بلکه بستر مناسبی را برای رشد اخلاقی و روحانی فرد فراهم می‌کند.

آیت‌الله خامنه‌ای بر این باورند که اگر فردی به نظم در کارها و برنامه‌های خود پایبند باشد، می‌تواند به آرامش درونی و موفقیت‌های مستمر دست یابد. این موفقیت‌ها نه تنها در امور دنیوی، بلکه در مسیر سلوک معنوی نیز او را یاری می‌کنند. در بعد اجتماعی، نظم از دیدگاه ایشان عامل حیاتی در تقویت همبستگی و یکپارچگی جامعه است. جامعه‌ای که نظم را به عنوان یکی از اصول بنیادین خود پذیرفته باشد، در مسیر پیشرفت و تحقق عدالت گام برمی‌دارد. رهبر انقلاب بر این باورند که نظم در نهادها و سازمان‌های اجتماعی، کارآیی آن‌ها را به شدت افزایش می‌دهد و زمینه را برای تحقق عدالت اجتماعی فراهم می‌سازد. از نظر ایشان، تحقق عدالت در یک جامعه تنها زمانی ممکن است که اعضای آن نظم را در تعاملات و مسئولیت‌های خود رعایت کنند.

در سخنان مقام معظم رهبری، عدم رعایت نظم اجتماعی مساوی با بی‌عدالتی و هرج و مرج است. اگر مردم نظم‌پذیر نباشند و چارچوب‌های اجتماعی را رعایت نکنند، عدالت در آن جامعه به درستی اجرا نخواهد شد. نظم اجتماعی نه تنها به توسعه و شکوفایی اقتصادی منجر می‌شود، بلکه به افزایش امنیت و ایجاد حس همبستگی در میان افراد جامعه نیز کمک می‌کند. نظم در این معنا، پایه‌ای برای ایجاد یک جامعه عادلانه است که در آن، همگان از حقوق مساوی برخوردارند و فرصت‌های یکسانی برای رشد و پیشرفت دارند.

آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای با تکیه بر آموزه‌های اسلامی و انقلابی، نظم را به عنوان یکی از ارکان اصلی موفقیت معرفی می‌کنند. از نگاه ایشان، نظم نه تنها در زندگی فردی انسان بلکه در حرکت جمعی و اجتماعی، یکی از ابزارهای مهم برای دستیابی به اهداف بزرگ اسلامی و انقلابی است. ایشان تاکید دارند که تنها از طریق رعایت نظم و پایبندی به اصول، جامعه می‌تواند در مسیر تحقق اهداف عالیه اسلام، مانند عدالت، استقلال و آزادی حرکت کند و از هرگونه انحراف یا ضعف جلوگیری نماید.

بنابراین، سخنان و بیانات رهبر انقلاب ، بر اهمیت والای نظم در تمامی ابعاد زندگی انسان تأکید دارد. از یک سو ، نظم در زندگی فردی ، انسان را به سوی تعالی معنوی و رشد مادی سوق می‌دهد و از سوی دیگر، در عرصه اجتماعی، به تقویت نهادهای اجتماعی، تحقق عدالت و تقویت وحدت و همبستگی میان افراد جامعه کمک می‌کند. در نهایت، نظم به عنوان یکی از عوامل اصلی دستیابی به اهداف بزرگ اسلامی و انقلابی مورد توجه و تأکید ایشان است .

منابع

* قرآن ترجمه الهی قمشه ای

* نهج البلاغه ترجمه مرحوم دشتی

۱. آلبرت باندورا / نظریه یادگیری اجتماعی، انتشارات پراجر. (Albert Bandura)، ۱۹۷۷
۲. ابن فارس احمد بن فارس - ق ۳۹۵ عنوان و نام پدیدآور : معجم مقاییس اللغة لابن الحسين بن فارس بن زكريا؛ بتحقيق و ضبط عبدالسلام محمد هارون مشخصات نشر : بيروت : دارالفكر، ۱۳۹۹ ق = ۱۹۷۹ م = ۱۳۵۸
۳. ادلاک / کتاب هدف‌گذاری: علمی برای موفقیت، (Dr. Edwin Locke)
۴. پارسونز، تالکوت. *The Social System*. نیویورک: انتشارات Free Press، 1951.
۵. دورکیم، امیل. *The Division of Labour in Society*. نیویورک: انتشارات Free Press، 1893.
۶. طریحی فخرالدین بن محمد ۱۰۸۵-۹۷۹ق. عنوان و نام پدیدآور : مجمع البحرين / فخرالدین الطریحی تحقیق احمد الحسینی. مشخصات نشر : تهران : مرتضوی، ۱۳۶۲ش
۷. کاوی ، استفن . ۱۹۸۹ ، هفت عادت مردمان موثر
۸. گیدنس ، آنتونی . ۲۰۰۶ ، جامعه شناسی
۹. معین، محمد *. (1388). فرهنگ فارسی معین
۱۰. وبر، ماکس. *Economy and Society*. برکلی: انتشارات دانشگاه کالیفرنیا، ۱۹۲۲.

سایت رسمی آیت الله العظمی سید علی خامنه ای (KHAMENEI.IR)